

उत्तरमध्यमा प्रथमखण्ड

विषय कोड : 720

पौरोहित्यम्
चतुर्थ-प्रश्नपत्र

समय : 3 घण्टे

पूर्णांक : 100

1. सत्यं विकल्पः - 5×1=5
- (क) चन्द-अर्घ्यविनियोगे छन्दः -
- (अ) द्विपदा विराट् छन्दः (ब) बृहती छन्दः
- (स) शकबरी छन्दः (द) संस्कृति छन्दः
- (ख) गुरु-अर्घ्यविनियोगे छन्दः -
- (अ) उष्णिक छन्दः (ब) विराट् छन्दः
- (स) त्रिष्टुप् छन्दः (द) कृति छन्दः
- (ग) शुक्र-अर्घ्यः विनियोगः केन छन्दसा भवति ?
- (अ) जगती छन्दः (ब) पंक्ति छन्दः
- (स) कृति छन्दः (द) अनुष्टुप् छन्दः
- (घ) शनि-अर्घ्यविनियोगः भवति -
- (अ) ज्योतिष्मती छन्दः (ब) गायत्री छन्दः
- (स) अत्यिष्ट छन्दः (द) संस्कृति छन्दः
- (ङ) सूर्य-अर्घ्यविनियोगः भवति -
- (अ) गायत्री छन्दसा (ब) त्रिष्टुप् छन्दसा
- (स) जगती छन्दसा (द) अनुष्टुप् छन्दसा

2. रिक्तस्थानं पूरयत - 5×1=5
- (क) ऊँ इमं देव असपत्ननं सुवध्वं महते ब्राह्मणानां राजा ॥
- (ख) ऊँ वृहस्पते अति यदर्यो अर्हाद् देहिचित्रम् ॥
- (ग) ऊँ अन्नात्परिस्तृतो रसं ब्रह्मणा व्ययिवत्क्षत्रं पयोऽमृतं मधु ॥
- (घ) आपो भवन्तु पीतये, योरभिस्त वन्तुनः ॥
- (ङ) हिरण्यपेनसविता रथेनादेवो याति भुवनानि पश्यन् ॥
3. सत्ययुगमं मेलयत - 5×1=5
- (क) पूवदिशि उदीच्यै नमः
- (ख) पश्चिमदिशि अन्तरिक्षाय नमः
- (ग) उत्तरदिशि प्राच्यै नमः
- (घ) दक्षिणदिशि प्रतीच्यै नमः
- (ङ) आकाशे अवाच्यै नमः
4. सत्यकथनानां समक्षम् आम् असत्य कथनानां न इति लिखत - 5×1=5
- (क) ऊँ ऐं क्लीं ह्रीं सोमाय नमः।
- (ख) ऊँ ह्रीं क्लीं ह्रूं वृहस्पतये नमः।
- (ग) ऊँ ह्रीं श्रीं ह्रीं शुक्राय नमः।
- (घ) ऊँ ऐं ह्रीं श्रीं शनैश्चराय नमः।
- (ङ) ऊँ ह्रीं ह्रौं सूर्याय नामः।
5. एकपदेन-उत्तरं लिखत - 5×1=5
- (क) चन्द्रग्रहशान्तिर्जपसंख्याः लिखत।
- (ख) भौमग्रहस्य वर्णं किम् अस्ति ?
- (ग) गुरुग्रहशान्तिर्जपसंख्या लिखत।
- (घ) शुक्रग्रहस्य मित्रं किम् ?
- (ङ) शनिग्रहस्य शत्रूणां नामानि लिखत।

6. लघूत्तरीयाः प्रश्नाः -

8×4=32

- (क) गणेशस्तुतिः लिखत।
- (ख) वरस्य अर्घ्यं मंत्रं लिखत।
- (ग) गुरुध्यानश्लोकं लिखत।
- (घ) वरस्य संकल्पः लिखत।
- (ङ) कन्यापक्षे द्वितीयशाखोच्चारमंत्रम् लिखत।
- (च) दिग्रक्षणं मंत्रं लिखत।
- (छ) कन्यादानसंकल्पः लिखत।
- (ज) ब्रह्मस्तुतिः लिखत।

7. लघूत्तरीयाः प्रश्नाः -

5×5=25

- (क) आधारसंज्ञकद्वादशा हुतयः इत्यस्य मन्त्राणि लिखत।
- (ख) राष्ट्रभद्रोमः इत्यस्य षड्मन्त्राणि लिखत।
- (ग) अशमारोहणमन्त्राणि लिखत।
- (घ) वरपक्षस्य शाखोच्चारस्य मन्त्राणि लिखत।
- (ङ) त्रायुषकरणस्य मन्त्राणि लिखत।

8. दीर्घ उत्तरीय प्रश्नः -

3×6=18

- (क) पंचगव्यनिर्माणमंत्रम् लिखत।
- (ख) वास्तोः ध्यानमन्त्रं लिखत।
- (ग) विसर्जनस्य वैदिकमन्त्राणि लिखत।

अथवा

पौराहित्यकर्मपुस्तकस्य नवमभागस्य भूमिकां लिखत।

